

Szakmai beszámoló
a 201108/02868 pályázati azonosítási számú
TÁJHÁZALÁS A BAKONYBAN ÉS A BALATON-FELVIDÉKEN
című programról

A Veszprém Megyei Honismereti Egyesület a Laczkó Dezső Múzeummal közösen 2019 júniusában indította el Tájházalás címen azt a műhelymunkát amelynek szándéka, hogy lehetőséget teremtsen a megyében működő tájházak, helytörténeti- és néprajzi gyűjtemények, emlékhelyek számára, hogy a gyűjtemények kezelői és fenntartói találkozzanak egymással és a szakmai munkát segítő néprajzos, történész, restaurátor és PR szakemberekkel és bemutathassák értékeiket.

Az első alkalom házigazdája Paloznak volt 2019-ben, azóta változó helyszínen, változatos tematikával nyolc tájházalást szerveztünk meg. A pályázati támogatásnak köszönhetően ebben az évben három találkozási alkalom valósult meg. 2023. március 25-én Tótvázsonyban, június 3-án Balatonfüred-Arácsoson és augusztus 25-é Kicsőszőn. Az év tematikáját a helytörténeti kutatás módszerének és formáinak megismerésére, a jó tapasztalatok átadására, a példa értékű egyéni és közösségi eredmények közkinccsé tételére szenteltük, sikeresen.

A Tájházalás 6. alkalmára 2023. március 25-én került sor Tótvázsonyban.

Célmondata: „Induljunk el a kályhától!” jól kifejezte a szándékunkat, a helytörténet iránt érdeklődők bevezetése a kutatás és gyűjtés módszertanába. A találkozónak a tótvázsonyi Művelődési Ház adott otthont, helyi házigazdánk a Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület volt, amely sikeresen fogja össze a Nagyvázsony és Nemesvámos közötti települések (Vöröstó, Barnag, Tótvázsony, Pécsely) fiatal helytörténet és népi hagyományok iránt érdeklődő személyeit és csoportjait. A találkozón nemcsak a bakonyi és Balaton-felvidéki helytörténeti gyűjtemények üzemeltetői, fenntartói érkeztek (Barnag, Szentgál, Felsőörs, Herend, Balatonfüred, Pécsely, Nagyvázsony, Olaszfalu, Csesznek), hanem a bakonyi pásztorok képviselői és fiatal érdeklődők is. A jelenléti íven regisztrált résztvevők száma 46 fő, több érdeklődő csak bizonyos előadásra, vagy a kerekasztal beszélgetésre tudott csatlakozni.

A Sipos Ferenc, Tótvázsony polgármesterének köszöntője után a délelőtti előadások, szakmai beszámolók következtek. A szakmai előadások sorát Márkusné Vörös Hajnalka levéltáros kezdte a levéltári és történeti kutatás lehetőségeiről. Mint a Veszprém Vármegyei Levéltár főlevéltárosa prezentációját a Veszprém Kaleidoszkóp több mint 10 éves jó gyakorlatainak ismertetésével

gazdagította. Ezután a jogász végzettségű, nagyvázsonyi helytörténeti kutató Dr. Kandikó Csanád számolt be nagyvázsonyi tapasztalatairól és az ottani tájház állapotáról.

A szünetben a büfé kínálatában kávéval, vízzel és apró péksüteményekkel kínáltuk a vendégeket.

A felfrissülés után 2 előadás nyújtott újabb segítséget a résztvevőknek információkban és jó gyakorlat megismerésben egyaránt. A tájházak tárgyi anyagának tudatos gyűjtését és jó gyakorlatát mutatta be Lipeczné Karsai Henriett, a Laczkó Dezső Múzeum tájházakért felelős muzeológusa, etnográfus, előadásában a Bakonyi Ház állandó és időszakos kiállításának példáján a gyűjteményépítés, leltározás és fenntartás részleteiről hallhattunk. A sort Szabó Csaba néptáncpedagógus, a Tördemici Néptáncgyűjtés művészeti vezetője folytatta. Színesen beszélt a pásztorok tárgyi anyagának és szokásainak gyűjtéséről, a ma is élő hagyomány tiszteletéről.

A rövid szünet után kerekasztal beszélgetésre hívtuk a régió tájházait működtető szervezetek képviselőit és az érdeklődőket. A téma a helytörténeti kutatások és értékfeltárás tapasztalatai, a napi örömök, jó példák, nehézségek megbeszélése volt. Felkért beszélgető partnerek: dr. Kandikó Csanád – Nagyvázsony, Balogné Bertalan Katalin, a pécselyi Csipke Műhely vezetője – Mencshely, Farkas Balázné Petrikowsky Marianna, a Veszprém megyei Népművészeti Egyesület elnöke – Pécsely, Szendrei Szilárd, a Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület elnöke – Tótvázsony, a beszélgetést vezette Lipeczné Karsai Henriett.

A műhelybeszélgetés után a szakmai nap résztvevői helytörténeti túrára indultak Tótvázsonyban Szendrei Szilárd vezetésével

A rendezvényről bővebb képi anyag <https://vmhe.hu/tajhazalas-6-totvazsony-2023-03-25/>, és videófelvétel <https://youtu.be/NGBNKIYjmdE> az egyesület honlapján és facebookján elérhető.

A Tájházalás 7. alkalmára 2023. június 3-án került sor Balatonfüred-Arácson.

Arácsi tájházalásunk tematikája: „*Ahány ház, annyi tudás*”, a tudásátadás módszerei voltak, Azesemény helyszíne délelőtt az Arácsi Népház, délután a Arácsi Tájház és környezete volt. Az épületet és védett telkét 2019-ben vásárolta meg a Balatonfüredi Önkormányzat. A helyreállítási munkák 1921-ben fejeződtek be, és 2022. május 21-én nyitották meg a helytörténeti gyűjteményt.

A tájház ma is élő, családokat és több nemzedéket összekötő közösség tartja fenn és gyarapítja gyűjteményét, szervezi életét.

Balatonfüred-Arácsra elfogadta meghívásunkat:

Nagy Balázs Vince, főlevéltáros, a Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Vármegyei Levéltárának levéltár-pedagógiai referense aki a levéltár pedagógiai programjairól, gyakorlati és online oktatási lehetőségeiről beszélt, többet be is mutatott.

S. Karsai Henriett, a Laczkó Dezső Múzeum néprajzkutató-muzeológusa, a múzeumi pedagógiai programokról, módszerekről tartott előadást.

Fancsalszki Noémi, a Szentendrei Skanzen - Szabadtéri Néprajzi Múzeum munkatársa a szabadtéri néprajzi múzeumok tudásátadásáról beszélt.

Némethné Farkas Gabriella mesterpedagógus, a Nyirádi Erzsébet Királyné Általános Iskola igazgatóhelyettese a fiatalok megszólításának lehetőségeiről, értékörzés az Y, Z és alfa generáció nyelvén tartott érdekes bemutatót.

Délután a tájház belső és külső tereiben folytatódott a program bemutatókkal, műhelymunkákkal és interaktív sétával. Az Arácsi Tájházvezető kézműves foglalkozásokat tartott a búza feldolgozásának módjairól. Király András Laczkó Dezső Múzeum múzeumpedagógusa izgalmas foglalkozást tartott a balaton-felvidéki kalendáris népszokásokról. P. Miklós Tamás tárlatvezetést tartott a tájházban, majd sétára indultunk, ahol Némethné Farkas Gabriella akadályjátékot állított össze számunkra, amit Arács történelmi városrészében és a Koloska-völgyben lehetett megoldani. A program szakmai házigazdái és koordinátorai Karsai Henriett és Király András, a Laczkó Dezső Múzeum munkatársai voltak.

A Tájházalás 8. alkalmát négy Somló környéki település tájházait meglátogatva 2023. augusztus 25-én Somlónásárhelyen, Tüskeváron, Apácatornán és Kiscsözön rendezték meg.

A kiscsözi műhelymunka és a somlónásárhelyi, tüskevári, apácatornai látogatás fő tematikája a 2023 nyarán a településeken folyó kutatások bemutatása, a további helytörténeti gyűjtőmunka módszertani segítése volt. Ezen túl szakértőink bemutatták a Teleki Alapítvány Népi Építészeti programját, a pályázati lehetőségeket. Az alkalmakra az országos szakmai szervezetektől hívtunk vendégeket, előadókat. Kiscsözre elfogadta meghívásunkat:

- Buzás Miklós, főépítész a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a Nagypám Háza Örökségvédelmi program képviselőjében
- Prikler Szilvia Beatrix néprajzkutató Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre
- Karsai Henriett, néprajzkutató-muzeológus, a Laczkó Dezső Múzeum osztályvezetője
- Kottmayer Tibor építész- néprajzkutató, a győri Széchenyi Egyetem oktatója, a Teleki Alapítvány mentora

A program a következő volt:

9:00–12:00 Helytörténeti Gyűjteménytúra.

Találkozó a templomnál (8481 Somlónásárhely, Szabadság tér 1.)

9:00-9:45 a somlónásárhelyi tájház és templom bemutatása: Rémai Lászlóné ny. pedagógus

10:00-10:45 a tüskevár tájház bemutatása: Jakab Imréné alpolgármester

11:00-11:45 az apácatornai tájház és templom bemutatása: Kovács Béla polgármester és Molnár Zoltánné alpolgármester

A délutáni kiscsösi előadások és műhelybeszélgetés során Nagyné Kozma Ildikó a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont ny. vezetője az ökológiai sokféleség és ennek kutatási módszereibe vezette be a résztvevőket, Márkusné Vörös Hajnalka főlevéltáros a levéltári források kiválasztásáról és használatáról beszélt, Szabóné Vörös Györgyi az Eötvös Károly megyei Könyvtár helytörténeti gyűjteményének vezetője a helytörténeti kutatás könyvtári forrásaiba vezetett be, Bontó László Levéltáros a helytörténeti kiadványtípusokról és a kiadványok szerkesztéséről, utóéletéről beszélt.

A nap befejezéséeként Bagyura Ferenc az Élő Forrás Hagyományőrző Egyesület munkatársa körbe vezetett bennünket a kiscsösi fejlesztéseket és csodálatos élet- és közösségi tereket megmutatva.

A tájházaláson közel 40 tájházvezető vett rész Zircről, Csesznekről, Lókútról, Gyulafirátótról, Herendről, Balatonfüredről, Balatonfűzfőről, Balatonkeneséről, Barnagról, Egeraljáról, Székesfehérvárról, Veszprémből.

A rendezvényekről részletes összefoglaló található a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület honlapján és facebook oldalán:

<https://vmhe.hu/tajhazalas-6-balatonfured-aracsi-nephaz-2023-06-03/>

<https://vmhe.hu/tajhazalas-8-kiscsosz-2023-08-25/>

Köszönjük megtisztelő támogatásukat.

Veszprém, 2023. október 15.

Márkusné Vörös Hajnalka
a Veszprém megyei Honismereti Egyesület
elnöke

